

Na osnovu člana 9 stav 1 alineja 14 i člana 71 stav 4 Zakona o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 57/15) i člana 58 stav 7 Zakona o genetički modificovanim organizmima ("Službeni list CG", broj 22/08), Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. decembra 2016. godine, donijela je

Uredbu o uslovima i načinu korišćenja genetički modificovane hrane ili hrane za životinje*

Uredba je objavljena u "Službenom listu CG", br. 9/2019 od 8.2.2019. godine, a stupila je na snagu 16.2.2019.

* U ovu uredbu prenijete su: Uredba (EU) br. 1829/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. septembra 2003. o genetički modificovanoj hrani i hrani za životinje; Uredba komisije (EZ) br. 1981/2006 od 22. decembra 2006. o detaljnim pravilima za sprovođenje člana 32 Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta u pogledu referentnog laboratorija Zajednice za genetički modificovane organizme; Uredba (EZ) br. 298/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 11. marta 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1829/2003 o genetički modificovanoj hrani i hrani za životinje, u odnosu na ovlaštenja za sprovođenje dodijeljena Komisiji; Uredba (EZ) br. 1830/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. septembra 2003. o sljedivosti i označavanju genetički modificovanih organizama i sljedivosti hrane i hrane za životinje proizvedene od genetički modificovanih organizama i izmjeni Direktive 2001/18/EZ; Uredba komisije (EZ) br. 65/2004 od 14. januara 2004. o uspostavljanju sistema za određivanje i dodjelu jedinstvenih identifikacijskih kodova za genetički modificovane organizme; Uredba komisije (EZ) br. 641/2004 od 6. aprila 2004. o detaljnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta u odnosu na zahtjeve za odobrenje nove genetički modificovane hrane i hrane za životinje, obavještanje o postojećim proizvodima te slučajnu ili tehnološki neizbježnu prisutnost genetički modificovanog materijala koji je pri procjeni rizika povoljno ocijenjen; Preporuka (EU) 787/2004 tehničke smjernice kod uzimanja uzoraka i otkrivanja genetički modificovanih organizama i materijala proizvedenih iz genetički modificovanih organizama kao ili u proizvodima; Odluka Komisije (EU) 204/2004 od 23. februara 2004. O utvrđivanju detaljnih aranžmana za funkcionisanje registra za unos podataka o genetičkim promjenama u genetički modificovanim organizmima (GMO), u skladu sa Direktivom 2001/18/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta.

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuje se način i uslovi korišćenja, sljedljivost i označavanje genetički modificovane hrane ili hrane za životinje, oblik, sadržaj i način vođenja registra izdatih odobrenja za upotrebu genetički modificovanih organizama ili proizvoda koji sadrže te organizme u zatvorenom sistemu.

Definicija genetički modificovane hrane i hrane za životinje

Član 2

(1) Genetički modificovana hrana obuhvata:

- genetički modificovane organizme čija je namjena upotreba za hranu;
- hranu koja sadrži genetički modificovane organizme ili se od njih sastoji; i
- hranu proizvedenu od genetički modificovanih organizama ili koja sadrži sastojke proizvedene iz genetički modificovanih organizama.

(2) Genetički modificovana hrana za životinje obuhvata:

- genetički modificovane organizme za upotrebu kao hrana za životinje;
- hranu za životinje koja sadrži genetički modificovane organizme ili se od njih sastoji;
- hranu za životinje proizvedenu od genetički modificovanih organizama.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

1) **hrana** je svaka supstanca ili proizvod, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen koji je namijenjen za ishranu ljudi ili se može očekivati da će se koristiti za ishranu ljudi, uključujući piće, žvakaće gume, druge supstance i vodu koja se namjenski koristi, odnosno ugrađuje u hranu tokom proizvodnje, pripreme ili obrade, a koja ispunjava uslove kvaliteta vode u skladu sa posebnim propisom, osim:

- hrane za životinje;
- živih životinja, osim ako su pripremljene za stavljanje u promet, radi ishrane ljudi;
- bilja prije žetve, berbe ili ubiranja plodova;
- medicinskih proizvoda u skladu sa zakonom kojim su uređeni lijekovi i medicinska sredstva;
- kozmetičkih proizvoda u skladu sa posebnim propisom;
- duvana i duvanskih proizvoda;
- narkotika ili psihotropnih supstanci u skladu sa Jedinstvenom Konvencijom Ujedinjenih Nacija o narkoticima i Konvencijom Ujedinjenih Nacija o psihotropnim supstancama;
- rezidua i kontaminata.

2) **hrana za životinje** (feed or feedingstuff) je svaka supstanca ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, aditive, bilo da je prerađena, djelimično prerađena ili neprerađena, a namijenjena je za peroralnu ishranu životinja;

3) **krajnji potrošač** (final consumer) je krajnji konzument hrane koji tu hranu ne koristi ni u jednoj fazi poslovanja hranom;

4) poslovanje hranom je profitabilna ili neprofitabilna djelatnost, javna ili privatna, koja se obavlja u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane;

5) **poslovanje hranom za životinje** (feed business) je profitabilna ili neprofitabilna djelatnost, javna ili privatna, koja se obavlja u proizvodnji, izradi, preradi, skladištenju, transportu ili distribuciji hrane za životinje, uključujući i proizvodnju, preradu ili skladištenje hrane na sopstvenom domaćinstvu;

6) **sljedljivost** (traceability) je sposobnost praćenja genetički modifikovanih organizama i proizvoda proizvedenih od genetički modifikovanih organizama u svim fazama stavljanja na tržište kroz proizvodni i lanac distribucije;

7) **subjekat** (operator) je pravno i fizičko lice ili preduzetnik koje je odgovorno za ispunjavanje propisanih zahtjeva za hranu i/ili hranu za životinje u okviru djelatnosti koju obavlja;

8) **organizam** je svaka biološka jedinica sposobna za razmnožavanje ili prenos genetičkog materijala;

9) **namjerno uvođenje** (deliberate release) je namjerno uvođenje u životnu sredinu GMO ili kombinacije GMO za koje se ne koriste posebne mjere sprječavanja za ograničenje GMO radi limitiranja kontakta i zadržavanja visokog stepena zaštite za opštu populaciju i životnu sredinu;

10) **procjena rizika za životnu sredinu** (environmental risk assessment) je naučno zasnovana procjena odnosno evaluacija rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu (neposrednih i posrednih, kratkoročnih i dugoročnih), do kojih može doći pri namjernom uvođenju u životnu sredinu ili stavljanjem na tržište;

11) **genetički modifikovan organizam** (GMO) je organizam, osim ljudskog bića, čiji je genetički materijal izmijenjen na način koji se ne pojavljuje prirodnim putem (parenjem ili rekombinacijom) i to:

a) tehnikama rekombinantne nukleinske kiseline koje uključuju supstance novih kombinacija genetičkog materijala unošenjem molekula nukleinske kiseline bilo kojim načinom van organizma u virus, bakterijski plazmid ili drugi vektorski sistem i njihovo uključivanje u organizam domaćina u kojem se ne pojavljuju prirodno, ali u kojem su sposobni za kontinuirano umnožavanje;

b) tehnikama koje uključuju direktno unošenje u organizam nasljednog materijala, pripremljenog van tog organizma, uključujući mikroinjekciju, makroinjekciju i mikroenkapsulaciju;

c) ćelijskom fuzijom (uključujući fuziju protoplasta) ili tehnikama hibridizacije kod kojih se žive ćelije sa novim kombinacijama genetičkog materijala stvaraju fuzijom dvije ili više ćelija pomoću metoda koje se ne pojavljuju prirodno; osim onih organizama nastalih mutagenезom (mutagenesis) i ćelijskom fuzijom (cell fusion) uključujući fuziju protoplasta (protoplast fusion) biljnih ćelija organizama koji mogu da razmjenjuju genetički material kroz tradicionalne metode selekcije (traditional breeding methods);

12) **genetički modifikovan organizam** za upotrebu kao hrana je genetički modifikovani organizam koji se može koristiti kao hrana ili kao sirovina za proizvodnju hrane;

13) **genetički modifikovani organizam** za upotrebu kao hrana za životinje je genetički modifikovani organizam koji se može koristiti kao hrana za životinje ili kao sirovina za proizvodnju hrane za životinje;

14) **proizvod proizveden od genetički modifikovanog organizma** je proizvod koji potiče u cijelosti ili djelimično od genetički modifikovanog organizma, ali ne sadrži genetički modifikovan organizam niti se od njega sastoji;

15) **kontrolni uzorak** je genetički modifikovani organizam ili njegov genetički materijal (pozitivni uzorak) i roditeljski organizam ili njegov genetički materijal koji se koristi u svrhu genetičke modifikacije (negativni uzorak);

16) **konvencionalna hrana ili hrana za životinje** slična genetički modifikovanoj hrani je hrana ili hrana za životinje proizvedena bez genetičke modifikacije za koju je utvrđena njena sigurna upotreba;

17) **sastojak** je supstanca ili proizvod, uključujući prehrambene arome, aditive, enzime i bilo koji sastavni dio složenog sastojka koji se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane i koji se nalazi u gotovom proizvodu čak i u izmijenjenom obliku, osim rezidua;

18) **stavljanje na tržište** je držanje hrane ili hrane za životinje u svrhu prodaje, uključujući ponudu za prodaju ili bilo koji drugi oblik prenosa, bilo bez naplate ili uz naplatu, kao i prodaju, distribuciju i druge oblike prenosa;

19) **jedinstvena identifikaciona oznaka** je jednostavna numerička ili alfanumerička šifra koja služi za identifikaciju genetički modifikovanog organizma na osnovu odobrene transformacije iz koje je razvijen i koja obezbjeđuje sredstvo za pronalaženje specifičnih informacija koje se odnose na taj genetički modifikovani organizam;

20) **prva faza stavljanja proizvoda na tržište** je početna transakcija u proizvodnom i distributivnom lancu u kojoj se proizvod stavlja na raspolaganje trećoj strani;

21) **upakovani proizvod** (pre-packaged product) je svaki proizvod ponuđen za prodaju koji se sastoji od proizvoda i pakovanja u koje je proizvod upakovan prije nego što je ponuđen na prodaju, bilo da pakovanje obuhvata proizvod u cjelosti ili djelimično pod uslovom da se sadržaj ne može mijenjati bez otvaranja ili izmjene pakovanja;

22) **prodaja na malo** (retail) je rukovanje hranom i/ili obrada, priprema i skladištenje na mjestu prodaje ili isporuke krajnjem potrošaču, uključujući distributivne centre, djelatnosti snabdijevanja pripremljenom hranom (katering), fabričke kantine, restorane i druge usluge snabdijevanja hranom, prodavnice, distributivne centre u supermarketima i veleprodajna mjesta (wholesale outlets).

Način korišćenja genetički modifikovane hrane

Član 4

(1) Genetički modifikovana hrana ne smije:

- imati nepovoljne efekte na zdravlje ljudi, životinja ili životnu sredinu;

- stvarati zablude kod potrošača odnosno kupaca;

- se razlikovati od hrane koju bi po svojoj namjeni trebala zamijeniti u mjeri koja dovodi u pitanje njenu nutritivnu vrijednost i bezbjednost.

(2) Genetički modifikovani organizmi za upotrebu kao hrana ili hrana koja sadrži genetički modifikovane organizme ne smiju se stavljati na tržište, osim na osnovu odobrenja u skladu sa ovom uredbom i zakonom kojim se uređuju genetički modifikovani

organizmi.

Zahtjev za dobijanje odobrenja za upotrebu

Član 5

(1) Odobrenje za upotrebu genetički modificiranih organizama (u daljem tekstu: odobrenje) kao hrane ili kao sastojka u hrani i hrane proizvedene od genetički modificiranih organizama izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva (u daljem tekstu: zahtjev).

(2) Zahtjev se podnosi na obrascu 1.

(3) Uz zahtjev se podnosi:

- tehnički dosije i procjena rizika u skladu sa zakonom kojim se uređuju genetički modificirani organizmi;
- plan praćenja efekata na životnu sredinu u skladu sa zakonom kojim se uređuju genetički modificirani organizmi;
- dokaz o naučnim istraživanjima o procjeni rizika u skladu sa Prilogom 1.

(4) Kada se zahtjev odnosi na supstancu čija je upotreba uređena posebnim propisom, navodi se i status supstance u skladu sa tim propisom.

(5) Nakon prijema zahtjeva i dokumentacije organ uprave nadležan za bezbjednost hrane u roku od najkasnije 14 dana, zahtjev sa dokumentacijom dostavlja Nacionalnom savjetu za biološku sigurnost (u daljem tekstu: savjet) koji je obrazovan u skladu sa zakonom kojim se uređuju genetički modificirani organizmi, na mišljenje.

Mišljenje

Član 6

(1) Savjet je dužan da u roku od šest mjeseci od dana prijema zahtjeva i dokumentacije iz člana 5 stav 3 ove uredbe sačini mišljenje.

(2) Savjet može, prema potrebi, od podnosioca zahtjeva zatražiti dodatne informacije i podatke.

(3) Prilikom izrade i pripreme mišljenja savjet:

- 1) vrši provjeru dostavljenih podataka i dokumentacije;
- 2) može da zahtjeva od organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane da izvrši analizu rizika u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbjednost hrane;
- 3) može da zahtjeva od organa uprave nadležnog za životnu sredinu da sprovede procjenu rizika za životnu sredinu, a ukoliko se radi o sjemenu i sadnom materijalu od organa uprave nadležnog za fitosanitarne poslove;
- 4) može da zahtjeva od referentne ili ovlašćene laboratorije da izvrši ispitivanje i validaciju metode detekcije i identifikacije koju je podnosilac zahtjeva koristio, kao i uzorke hrane i njihove kontrolne uzorke sa informacijom o mjestu pristupa referentnom materijalu;
- 5) razmatra informacije i podatke koje je dostavio podnosilac zahtjeva radi dokazivanja da se karakteristike hrane ne razlikuju od karakteristika slične konvencionalne hrane, uzimajući u obzir granice prirodnih varijacija tih karakteristika radi provjere ispunjenosti uslova u pogledu zahtjeva za označavanje.

(4) Mišljenje savjeta sadrži:

- 1) ime i adresu podnosioca zahtjeva;
  - 2) naziv hrane i njenu specifikaciju;
  - 3) informacije u skladu sa Kartagena protokolom o biološkoj zaštiti uz konvenciju o biološkoj raznovrsnosti (Aneks II);
  - 4) predlog označavanja hrane i/ili hrane proizvedene od nje;
  - 5) uslove i ograničenja za stavljanje na tržište i/ili posebne uslove ili ograničenja za upotrebu i rukovanje, uključujući i kontrolu nakon stavljanja na tržište sa rezultatima procjene rizika i u slučaju genetički modificiranih organizama ili hrane koja sadrži genetički modificirane organizme ili se od njih sastoji, kao i uslove za zaštitu ekosistema i/ili geografskih područja, ako je primjenljivo;
  - 6) metodu detekcije, validovanu od referentne ili ovlašćene laboratorije, uključujući uzimanje uzoraka, identifikaciju transformacije i, ako je primjenljivo, i detekcije i identifikacije transformacije u hrani i/ili u hrani proizvedenoj iz nje;
  - 7) plan praćenja iz člana 5 stav 3 tačka 2 ove uredbe, ako je primjenljivo.
- (5) Savjet podnosiocu zahtjeva dostavlja mišljenje sa obrazloženjem.
- (6) Savjet objavljuje mišljenje na internet stranici radi upoznavanja javnosti i eventualnog davanja primjedbi u roku od 30 dana od dana objavljivanja mišljenja.

Odobrenje

Član 7

(1) Odobrenje se izdaje u roku od tri mjeseca od dana prijema mišljenja savjeta.

(2) Ako je odobrenjem utvrđena obaveza praćenja, odnosno procjene rizika, odobrenje mora da sadrži i obavezu dostavljanja izvještaja o praćenju.

(3) Odobrenje se izdaje na period do deset godina.

(4) Odobrenje se dostavlja podnosiocu zahtjeva.

Obnova odobrenja

Član 8

(1) Odobrenje se može obnoviti nakon isteka roka iz člana 7 stav 3 ove uredbe.

(2) Obnova odobrenja vrši se na osnovu podnijetog zahtjeva, koji se podnosi godinu dana prije datuma isteka odobrenja.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilaže se:

- odobrenje za stavljanje hrane na tržište;
- izvještaj o rezultatima praćenja, ako je odobrenjem utvrđena obaveza praćenja;
- nove dostupne informacije, koje se odnose na procjenu bezbjednosti upotrebe hrane i rizika za potrošača ili životnu sredinu;
- predlog za izmjenu i dopunu uslova prethodnog odobrenja i uslova praćenja, ako je primjenljivo.

(4) Na obnovu odobrenja primjenjuju se odredbe čl. 5, 6 i 7 ove uredbe.

(5) Ako se, zbog razloga na koje nosilac odobrenja ne može uticati, ne obnovi odobrenje prije isteka roka, rok odobrenja za proizvod se može produžiti do obnove odobrenja.

Označavanje

Član 9

(1) Pravno ili fizičko lice koje proizvodi ili stavlja na tržište hranu iz člana 4 ove uredbe (u daljem tekstu: subjekat u poslovanju hranom) dužan je da hranu, koja se dostavlja krajnjem potrošaču ili dobavljačima na veliko, označi da:

- a) sadrži genetički modifikovane organizme ili se od njih sastoji, ili
- b) je proizvedena od genetički modifikovanih organizama ili sadrži od njih proizvedene sastojke.

(2) Označavanje iz stava 1 ovog člana se ne primjenjuje na hranu koja sadrži supstance koje sadrže genetički modifikovane organizme ili se od njih sastoji ili su od njih proizvedene, koje ne prelaze 0,9% za sastojke hrane pojedinačno ili za hranu koja se sastoji od jednog sastojka, pod uslovom da je ta prisutnost slučajna ili tehnički neizbježna.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, radi utvrđivanja da li je prisutna supstanca slučajna ili tehnički neizbježna, subjekat u poslovanju hranom dužan je da organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane i savjetu dostavi dokaze da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi izbjegli prisutnost te supstance.

Zahtjevi za označavanje

Član 10

(1) Genetički modifikovana hrana ili hrana za životinje, pored informacija utvrđenih propisima o informisanju potrošača, označava se:

- a) navođenjem riječi "genetički modifikovan" ili "proizveden od genetički modifikovanog (naziv sastojka)" ako se hrana sastoji od više od jednog sastojka, na listi sastojaka odmah nakon naziva tog sastojaka;
- b) navođenjem riječi "sadrži genetički modifikovani (naziv organizma)" ili "sadrži (naziv sastojka) proizveden od genetički modifikovanog (naziv organizma)" za sastojke koje se nalaze na listi sastojaka;
- c) jasnim navođenjem riječi "genetički modifikovan" ili "proizveden od genetički modifikovanog (naziv organizma)" na oznaci, ako ne postoji lista sastojaka.

(2) Oznake iz stava 1 ovog člana navode se štampanim slovima iste veličine kao lista sastojaka.

(3) Ako se hrana nudi za prodaju krajnjem potrošaču kao neupakovana hrana, ili kao upakovana hrana u malim pakovanjima čija je površina manja od 10 cm², informacije moraju biti trajno i vidljivo istaknute ili na hrani ili odmah uz nju ili na pakovanju, slovima koja su dovoljno velika da se lako identifikuju i čitaju.

(4) Na oznaci moraju biti navedene sve karakteristike ili svojstva hrane iz odobrenja, a naročito ako se hrana razlikuje od slične konvencionalne hrane u pogledu sljedećih karakteristika ili svojstava:

- sastav;
- hranljiva vrijednost ili nutritivni efekti;
- namjena upotrebe hrane;
- posljedice po zdravlje određene populacije; i
- da hrana ne uzrokuje etičke ili vjerske nedoumice.

(5) Pored zahtjeva iz stava 1 ovog člana i zahtjeva iz odobrenja, oznaka hrane za koju ne postoji slična konvencionalna hrana mora da sadrži i odgovarajuće informacije o prirodi i karakteristikama te hrane.

Način korišćenja genetički modifikovane hrane za životinje

Član 11

(1) Hrana za životinje iz člana 2 stav 2 ove uredbe ne smije:

- 1) imati nepovoljne efekte na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili na životnu sredinu;
- 2) korisnika dovoditi u zabludu;
- 3) štetiti potrošaču ili ga dovoditi u zabludu umanjivanjem karakteristika za razlikovanje životinjskih proizvoda;
- 4) razlikovati se od hrane za životinje čijoj zamjeni je namijenjena u takvoj mjeri da bi njena uobičajena potrošnja bila nutritivno nepovoljna za životinje.

(2) Genetički modifikovana hrana za životinje može se stavljanje na tržište, upotrebu ili preradu samo na osnovu odobrenja.

(3) Odobrenje iz stava 2 ovog člana izdaje se u skladu sa čl. 5 do 8 ove uredbe.

(4) Hrana za životinje iz stava 1 ovog člana označava se u skladu sa čl. 9 i 10 ove uredbe.

Zahtjevi za sljedljivost

Član 12

Za proizvode koji se mogu upotrebljavati kao hrana i kao hrana za životinje koja je proizvedena od genetički modificiranih organizama sigurnost se prati u skladu sa zahtjevima iz Priloga 2 (dio A i B).

Registar odobrenja

Član 13

(1) Registar odobrenja vodi se u elektronskoj formi i objavljuje se na internet stranici organa uprave nadležnog za bezbjednost hrane.

(2) Registar iz stava 1 ovog člana sadrži podatke date u Prilogu 3.

Povjerljivost

Član 14

(1) Podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja može pojedine podatke označiti kao povjerljive, kako se ne bi ugrozio njegov konkurentski položaj.

(2) Povjerljivim podacima ne smatraju se informacije koje se odnose na:

a) naziv i sastav genetički modificiranog organizma, hrane ili hrane za životinje iz člana 4 ove uredbe i, prema potrebi, oznaka supstrata i mikroorganizma;

b) opšti opis genetički modificiranog organizma i naziv i adresa nosioca odobrenja;

c) fizičko-hemijske i biološke karakteristike genetički modificiranog organizma, hrane ili hrane za životinje iz člana 4 ove uredbe;

d) efekte genetički modificiranog organizma, hrane ili hrane za životinje iz člana 4 ove uredbe na zdravlje ljudi i životinja i na životnu sredinu;

e) efekte genetički modificiranog organizma, hrane ili hrane za životinje iz člana 4 ove uredbe na karakteristike proizvoda životinjskog porijekla i njihova hranljiva svojstva;

f) metode detekcije uključujući uzimanje uzoraka i identifikaciju transformacije i, prema potrebi, detekcije i identifikacije transformacije u hrani ili hrani za životinje iz člana 4 ove uredbe;

g) informacije o obradi otpada i o postupanjima u hitnim slučajevima.

Zaštita podataka

Član 15

Naučni podaci i druge informacije koje su podnijete uz zahtjev za izdavanje odobrenja ne smiju se koristiti u korist drugog podnosioca zahtjeva tokom perioda važenja odobrenja, osim ako se podnosioci zahtjeva ne dogovore drugačije.

Laboratorijska ispitivanja

Član 16

Laboratorijska ispitivanja hrane i hrane za životinje iz člana 2 ove uredbe vrše se u skladu sa Prilogom 4.

Novčane kazne

Član 17

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) genetički modificirana hrana ima nepovoljne efekte na zdravlje ljudi, životinja ili životnu sredinu i/ili stvara zabludu kod potrošača odnosno kupaca i/ili se ne razlikuje od hrane koju bi po svojoj namjeni trebala zamijeniti u mjeri koja dovodi u pitanje njenu nutritivnu vrijednost i bezbjednost (član 4 stav 1 tač. a, b i c);

2) se stave na tržište genetički modificirani organizmi za upotrebu kao hrana ili hrana koja sadrži genetički modificirane organizme, bez odobrenja koje je izdato u skladu sa ovom uredbom i zakonom kojim se uređuju genetički modificirani organizmi (član 4 stav 2);

3) se koriste bez odobrenja genetički modificirani organizmi kao hrana, ili hrana koja sadrži genetički modificirane organizme i koji nijesu u skladu sa zahtjevima iz člana 4 stava 1 ove uredbe (član 4 stav 3);

4) ne sačini mišljenje u roku od šest mjeseci od dana prijema zahtjeva i dokumentacije iz člana 5 stav 3 ove uredbe (član 6 stav 1);

5) ne prati, odnosno procjenjuje rizik i ne dostavlja izvještaj o praćenju, a odobrenjem je utvrđena obaveza praćenja, odnosno procjene rizika (član 7 stav 1);

6) na hrani iz člana 4 ove uredbe, koja se dostavlja krajnjem potrošaču ili dobavljačima na veliko ne označi da: sadrži genetički modificirane organizme ili se od njih sastoji, i/ili je proizvedena od genetički modificiranih organizama ili sadrži od njih proizvedene sastojke (član 9 stav 1 tač. a i b);

7) ne dostavi dokaze organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane i savjetu da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se izbjegla prisutnost supstance iz člana 9 stava 2 ove uredbe, radi utvrđivanja da li je prisutna supstanca slučajna ili tehnički neizbježna (član 9 stav 3);

8) genetički modificirana hrana ili hrana za životinje, pored informacija utvrđenih posebnim propisima za informisanje potrošača, se ne označi navođenjem riječi "genetički modificirani" ili "proizveden od genetički modificiranog (naziv sastojka)" ako se hrana sastoji od više od jednog sastojka, na listi sastojaka odmah nakon naziva tog sastojka i/ili navođenjem riječi "sadrži genetički modificirani (naziv organizma)" ili "sadrži (naziv sastojka) proizveden od genetički modificiranog (naziv

organizma)" za sastojke koje se nalaze na listi sastojaka i/ili jasnim navođenjem riječi "genetički modificovan" ili "proizveden od genetički modificovanog (naziv organizma)" na oznaci, ako ne postoji lista sastojaka (član 10 stav 1 tač. a, b i c);

9) informacije na hrani koja se nudi za prodaju krajnjem potrošaču kao neupakovana hrana, ili kao upakovana hrana u malim pakovanjima čija je površina manja od 10 cm², nijesu trajno i vidljivo istaknute na hrani ili odmah uz nju ili na pakovanju, slovima koja su dovoljno velika da se lako identifikuju i čitaju (član 10 stav 3);

10) hrana za životinje iz člana 2 stava 2 ove uredbe, ima nepovoljne efekte na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili na životnu sredinu i/ili korisnika dovesti u zabludu i/ili štetiti potrošaču ili ga dovesti u zabludu umanjivanjem karakteristika za razlikovanje životinjskih proizvoda i/ili ne razlikuje se od hrane za životinje čijoj zamjeni je namijenjena u takvoj mjeri da bi njena uobičajena potrošnja bila nutritivno nepovoljna za životinje (član 11 stav 1 tač. a do d);

11) se genetički modificovana hrana za životinje stavlja na tržište, upotrebu ili preradu bez odobrenja (član 11 stav 2);

12) nijesu ispunjeni zahtjevi za sledljivost za proizvode koji se mogu upotrebljavati kao hrana i kao hrana za životinje koja je proizvedena od genetički modificovanih organizama iz Priloga 2 dio A i B (član 12).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura.

Prilozi i obrasci

Član 18

Obrazac 1 i prilozi 1 do 4 čine sastavni dio ove uredbe.

Stupanje na snagu

Član 19

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-6272

Podgorica, 27. decembra 2016. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Duško Marković, s.r.

NAPOMENA REDAKCIJE: Obrazac u PDF formatu možete preuzeti klikom na sledeći link:

Obrazac 1 sa priložima (Zahtjev za izdavanje odobrenja)